

معرفی گیاهان شاخص سازندهای هرمز، ساچون، رزک و آغاچاری در بخش خاوری حوضه مهارلو

سید حمید حبیبیان، آهنگ کوثر و قدرت الله فرهودی *

چکیده: رخنمونی سازندهای ناپایدار در حوضه مهارلو و تجاوز به پوشش گیاهی آنها از طریق بهره‌وری بی‌رویه از جنگلها و مراتع آبخیز مزبور فرسایش خاک و انتقال گل و لای را به دریاچه مهارلو به دنبال داشته‌است. پیامد این روند، انباشتگی دریاچه از رسوب و ماندابی گشتن بخشهای پست شهر شیراز است. از آن جا که در صورت امکان، برگرداندن پوشش گیاهی به زمینهای لخت از راههای بخردانه جلوگیری از فرسایش بوده و معرفی گونه‌های گیاهی سازگار با منطقه مستلزم صرف وقت و سرمایه‌ای بسیار است، یافتن ارتباطهایی بین گونه‌ها و سازندهای زمین شناسی راه میان‌بر حل این دشواری است.

بدین‌منظور منطقه‌ای با پهنا ۱۱۲۲۰۹ هکتار در ۸۰ کیلومتری جنوب خاوری شیراز (حوضه آبخیز سروستان) برگزیده شد. تنوع گونه‌های گیاهی و سازندهای زمین‌شناسی عوامل مهم این‌گزینش بوده‌اند. در این بررسی از روش زمین ریخت‌شناسی (*Geomorphology*) به عنوان چارچوب و بررسیهای زمین‌شناسی، گیاهشناسی، آبشناسی، اقلیم‌شناسی، خاکشناسی و جامعه‌شناسی گیاهی به عنوان اجزا استفاده شده‌است.

دستاوردهای این مطالعات در عکسهای هوایی و نقشه‌های مختلف وارد و واحدهای پایه تعیین شدند. طی بررسیهای انجام شده در سالهای ۷۲-۱۳۷۱ گونه‌های گیاهان معرف لایه زیرپوش سنگ سازند هرمز، معرف سازند ساچون و گونه گیاهان معرف سازند رزک و بالاخره گیاهان معرف سازند آغاچاری شناسایی شد. گفتنی است که این گونه‌ها نه تنها معرف سازندهای نامبرده در سروستان، بلکه همان سازندها در بیشتر نقاط جنوبی ایران می‌باشند.

* - پژوهشگر، استاد پژوهش مرکز تحقیقات منابع طبیعی و امور دام فارس، استاد بخش زمین‌شناسی دانشکده علوم دانشگاه شیراز